

Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 598846
Zaaknummer: 778062

Houten, 20 september 2022



Onderwerp:

Raadsvoorstel Begroting 2023

Beslispunten:

1. De begroting 2023 vast te stellen en daarmee in te stemmen met:
 - a. de mutaties in de reserves (*zie pagina 139*);
 - b. het voteren van kredieten ad € 1.461.500 ten behoeve van vervangingsinvesteringen Bedrijfsmiddelen (*zie pagina 141*);
2. Kennis te nemen van een niet-sluitend begrotingssaldo in het jaar 2026
3. De financiële effecten van het collegeprogramma (vastgesteld 8 november 2022) als 1ste begrotingswijziging te verwerken in de begroting 2023.

Samenvatting

Vanwege de omvang en complexiteit van het collegeprogramma heeft de productie daarvan afzonderlijk en gelijktijdig met de productie van de begroting plaatsgevonden. Het was niet mogelijk om het concept collegeprogramma op het einde van dit productieproces nog in de primitieve begroting 2023 te verwerken. Hierdoor is de begroting 2023 puur een weergave van de financiële ontwikkelingen na de uitwerking van de begrotingsrichtlijnen inclusief een extra budget voor hogere energiekosten.

Na vaststelling van het Financieel kader 2023-2026 en de meicirculaire 2022 door de raad op 5 juli 2022 hebben deze financiële ontwikkelingen tot een positief effect geleid op de prognose van het saldo van de begroting 2023 en op de meerjarenraming 2024-2025. Uitzondering hierop is het jaar 2026. Hierop heeft dit een negatief effect.

Aanleiding

In vervolg op het financieel kader, 5 juli 2022 vastgesteld door de raad, is de begroting voor volgend jaar beleidsarm. In de begroting zijn alleen autonome ontwikkelingen opgenomen. Alle ambities uit het coalitieakkoord "Samen bouwen aan toekomstbestendig Houten" van Inwonerspartij Toekomst Houten, NatúúrlijkHouten, VVD en SGP zijn verwerkt in het collegeprogramma, dat apart wordt gepresenteerd zowel inhoudelijk én financieel.

Deze begroting komt tot stand in tijden van zorgelijke en belangrijke landelijke en geopolitieke ontwikkelingen. Bijvoorbeeld de stijgende inflatie (energieprijzen) en afnemende koopkracht van inwoners, de uitdagingen rondom asielopvang en de oorlog in Oekraïne. Als overheid, inwoners en organisaties willen we hierin samen op trekken. Een groot deel van de financiële oplossingen voor deze problemen verwachten we van het kabinet. Daar waar wij als gemeentebestuur onze inwoners en organisaties kunnen ondersteunen doen we dat. Bijvoorbeeld, de vluchtelingenopvang voor Oekraïners, de gesprekken met het COA over de Essenkade 2 en de uitkering van een energietoeslag voor inwoners met een laag inkomen.

Relatie tussen de begroting 2023 en het collegeprogramma

Het collegeprogramma wordt feitelijk de 1e begrotingswijziging op de begroting 2023 in de begrotingsraad van november a.s. Vanwege de omvang en complexiteit van het collegeprogramma heeft de productie daarvan afzonderlijk en gelijktijdig met de productie van de begroting plaatsgevonden. Naar aanleiding van het vaststellen van de begrotingsrichtlijnen en het financieel kader in de raad van 5 juli jl. zijn we gestart met het opstellen van de begroting 2023. Het was tijd technisch niet mogelijk om het concept collegeprogramma op het einde van dit productieproces nog in deze begroting te verwerken.

De basis voor besluitvorming over het collegeprogramma is het financieel meerjarenperspectief dat pas bij de begroting definitief door de raad wordt vastgesteld. De verwachting is dat bij de vaststelling van de begroting door de raad het meerjarenperspectief niet meer wijzigt. Deze verwachting is gebaseerd op het feit dat de begroting zelf, zoals eerder aangegeven, beleidsarm is opgesteld. Er zijn alleen autonome ontwikkelingen opgenomen. Alle nieuwe beleidsmatige ontwikkelingen zijn verwerkt in het collegeprogramma.



598846

Beoogd effect

De raad in staat te stellen om op hoofdlijnen op maatschappelijke effecten en financiële ontwikkelingen te sturen.

Argumenten per beslispunt

1.1 *Met het vaststellen van de begroting wordt aan een wettelijke verplichting voldaan.*
De begroting 2023 vormt de basis om voor 2023 rechtmatig uitgaven te doen.

1a.1 *Door met de mutaties in de reserves in te stemmen wordt voldaan aan de verplichting, welke is vastgelegd in onze financiële verordening.*

1b.1 *Door de kredieten voor vervangingsinvesteringen bij de begroting te voteren, behoeven deze in 2023 niet meer separaat aan de raad ter goedkeuring worden voorgelegd.*

2.1 *Het meerjarige structurele saldo voldoet aan de provinciale normen om onder repressief toezicht te blijven vallen.*

Provincie Utrecht is de financieel toezichthouder op gemeente Houten. Zij bepalen onder welke vorm van toezicht gemeente Houten staat. Repressief toezicht is de standaard. Eén van de voorwaarden hiervoor is dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is: de structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Van de meerjarenraming moet minimaal óf het eerste jaar (2023) óf het laatste jaar (2026) structureel in evenwicht zijn.

De meerjarenbegroting heeft een structureel sluitend saldo voor de jaren 2023-2025 en voldoet hiermee aan de norm voor repressief toezicht.

2.2 *De verwachting is dat het meerjarig beeld voor 2026 nog gaat wijzigen.*

De oorzaak van de niet-sluitende begroting in het jaar 2026 ligt met name bij de algemene uitkering. Diverse grote posten (herindeling, toename accres, opschalingskorting) pakken tegelijkertijd zeer ongunstig uit, waardoor via de meicirculaire 2022 de bijdrage uit het gemeentefonds van 2025 op 2026 met maar liefst € 6,5 miljoen afneemt. Dit geldt niet alleen voor Houten maar is een landelijk probleem. De inschatting is dat dit beeld niet zo zal blijven. Er moet nog aanvullend onderzoek, overleg tussen VNG en het Rijk en besluitvorming door het Rijk hierover plaatsvinden. Een redelijke aanname op dit moment is dat de gekorte bedragen voor een belangrijk deel zullen worden opgelost.

In het voorjaar van 2023 (bij de Meicirculaire 2024) krijgen we naar verwachting meer duidelijkheid over het begrotingsjaar 2026. We gaan samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers zoeken naar ombuigingsideeën langs de weg van het Zeistermodel (zie collegeprogramma 2022 – 2026). In 2023 bereiden we dit traject voor, zodat we eind 2023 van start kunnen. Dit moet leiden tot een taakstellend bedrag in de begroting van 2024. De maatregelen krijgen vervolgens een plek in de perspectiefnota 2025 en begroting 2025.

3.1 *Het collegeprogramma 2022-2026 wordt vastgesteld als de begroting 2023 nog niet is vastgesteld.*

Het collegeprogramma is feitelijk de 1^e begrotingswijziging op de begroting 2023. Het wordt hier als een apart beslispunt opgenomen, om de besluitvorming rondom de begroting en het collegeprogramma compleet te maken.

Kanttekeningen

Geen

Participatie

Op deze begroting is geen nadere participatie gedaan. Inwoners, instellingen en bedrijven worden in de gelegenheid gesteld om tijdens het rondetafelgesprek (RTG) in te spreken.

Financiën en formatie

Financiële ontwikkelingen na vaststelling van het financieel kader 2023-2026 en na uitwerking begrotingsrichtlijnen

Na vaststelling van het raadsvoorstel Financieel kader 2023-2026 en meicirculaire 2022 door de raad hebben deze financiële ontwikkelingen een positief effect op de prognose van het saldo van de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2025. Uitzondering hierop is het jaar 2026. Hierop heeft dit een negatief effect.

Tabel: prognose begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Prognose financieel meerjarenperspectief voor uitwerking begrotingsrichtlijnen 2023	56	-83	-155	-1.022
Algemene uitkering	4.628	4.523	5.648	-851
Financieel kader 2023-2026: hogere energiekosten	-750	-750	-750	-750
Diversen (o.a. actualisatie kapitaallasten, stelposten, financieringsresultaat, uitwerking begrotingsrichtlijnen)	-6	-184	-188	-32
Prognose begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025	3.928	3.506	4.555	-2.655

Hieronder worden de bovenstaande posten nader toegelicht.

Algemene uitkering

Dit betreft de verwerking van de uitkomsten van de meicirculaire 2022 Gemeentefonds.

Nr	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
1	Ontwikkeling accres (incl. uitname volkshuisvestingsfonds en woningbouwimpuls)	4.876	6.176	7.566	2.325
2	Opschalingskorting, schrappen oploop	847	1.135	1.423	0
3	Middelen jeugd (herverdeeffect)	-416	-837	-757	-463
4	Ruimte onder plafond BTW compensatiefonds	-68	-67	-67	-67
5	Herverdeeffect (2023: -7,50 / 2024: -22,50 / 2025: -37,50 / 2026: -542,50 per inwoner)	-380	-1.145	-1.916	-2.696
6	Overige ontwikkelingen	-231	-739	-601	50
Totaal effect meicirculaire 2022 op begrotingssaldo		4.628	4.523	5.648	-851

Positief financieel effect(in 2026 negatief) binnen een bandbreedte van -€ 851.000 tot € 5.648.000.

- Financieel kader 2023-2026: hogere energiekosten**
 In verband met een nieuwe aanbesteding voor energie is door het gemeentelijke collectieve inkoopbureau een indicatie gegeven van de toename van de energiekosten vanaf 2023. Vanwege de grote impact op het saldo is deze ontwikkeling in deze begroting opgenomen.
Negatief financieel effect op de energiekosten 2023-2026 € 750.000 per jaar.
- Diverse mutaties**
 De overige mutaties betreffen in 2023 het actualiseren van de kapitaallasten (€ 251.000), neutraal maken heffingen (-/- € 74.000) en aanpassing budget Wet Kinderopvang meer gebruik en ontwikkelingen CAO Werk en Inkomen Lekstroom -/- (€ 120.000). Daarnaast is hierin de uitwerking van de begrotingsrichtlijnen en een aantal kleine aanpassingen opgenomen -/-(€ 63.000).
Financieel effect van -/- € 6.000 in 2023, -/- 184.000 in 2024, -/-€ 188.000 in 2025 en -/-€ 32.000 in 2026.

Afspraken aanvullende middelen Jeugd

Het Rijk en VNG werken op dit moment aan de Hervormingagenda jeugdzorg. Deze zal naar verwachting dit najaar worden afgerond. Vooruitlopend hierop zijn voor de jaren 2022 en 2023 reeds aanvullende, incidentele middelen toegevoegd aan het gemeentefonds, in lijn met de financiële reeks van de uitspraak van de Commissie van Wijzen (CvW). Naast de besparingsopgave die volgt uit de uitspraak van de CvW heeft het kabinet besloten tot het realiseren van de aanvullende besparing van structureel € 511 miljoen, welke een Rijksverantwoordelijkheid is gemaakt. Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden. Ook draagt het Rijk het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden.

Partijen erkennen de noodzaak om op deze ontwikkelingen te anticiperen en aanvullende afspraken te maken ten aanzien van de te verwachten ruimte in de gemeentelijke begroting aanvullend op de meicirculaire:

- Gemeenten mogen in de jaarschijven 2024 t/m 2026 de middelen die op de aanvullende post zijn gereserveerd meenemen in hun meerjarenraming (landelijke bedragen: respectievelijk €1.265 miljoen, €758 miljoen en €367 miljoen). Conform de richtlijn van vorig jaar mocht in de begroting 2022 hiervan omgerekend naar aandeel voor Houten 75% geraamd worden; in de meest recente richtlijn mag voor de jaren 2024-2026 100% geraamd worden. Voor Houten is dit positieve effect

van € 465.000 in 2024 aflopend naar € 248.000 in 2026 aan de budgetten van jeugdzorg toegevoegd.

Daarnaast mogen gemeenten in hun begroting rekening houden met een besparing van €100 miljoen in 2024, €500 miljoen in 2025, € 500 miljoen in 2026 en vanaf 2027 € 511 miljoen structureel als gevolg van maatregelen die het Rijk zal uitwerken. Voor Houten is als gevolg hiervan een post 'nog te realiseren ombuigingen' onder het budget van jeugdzorg opgenomen van respectievelijk € 175.000 in 2024 en € 873.000 voor de jaren 2025 en 2026; het budget voor jeugdzorg is met deze bedragen verlaagd.

Communicatie

Het college geeft een toelichting van in het persgesprek.

Voortgang

Niet van toepassing

Evaluatie

Niet van toepassing

Houten, 20 september 2022

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink

G. P. Isabella

Bijlagen

Bijlage 1 - Begroting 2023

Bijlage 2 - Collegeprogramma 2022-2026

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Sander Bos

2e PoHo:

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 598846



gemeente Houten

Onderwerp

Raadsvoorstel Begroting 2023

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 20 september 2022 gelezen en besluit:

1. De begroting 2023 vast te stellen en daarmee in te stemmen met:
 - a. de mutaties in de reserves (*zie pagina 139*);
 - b. het voteren van kredieten ad € 1.461.500 ten behoeve van vervangingsinvesteringen Bedrijfsmiddelen(*zie pagina 141*);
2. Kennis te nemen van een niet-sluitend begrotingssaldo in het jaar 2026
3. De financiële effecten van het geamendeerde collegeprogramma (vastgesteld 10 november 2022) als 1e begrotingswijziging te verwerken in de begroting 2023.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 10 november 2022.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier,

{{?esl:Signer2:Capture:size(200,100)}}

de voorzitter,

{{?esl:Signer1:Capture:size(200,100)}}

C.M.S. Visser

G.P. Isabella